

ШЫН

Совет Эвилелинің Коммунисттик партиясынын

Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттеринин, ажылчы чоннар депутаттарының область Советинин органы

1953
ОКТАБРЬ
17
СУББОТА
№ 203 (2888)
ӨРТӨЭ 10 коп.

БО ХУНГУ СОЛУНДА:

Хостуг Левискээр Триесттин дугайында айтыргыны талазы-биле АКШ-тын болгаш Англияны Чазактарына Совет чазактын нотазы (2 арын).

Эштер Д. З. Мануильский, Е. Д. Стасова оларны Ленин орденери-биле шагнаар дугайында ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Чарлыктары (1 арын).

И. Вахрушев. — Колхозчуларнын агро-зоотехниктиг өөредилгезинче кичээлге салыр (3 арын).

МАССАНЫҢ ОРТУЗУНГА СОВЕТ НОМНУҢ КАЛБАК НЕПТЕРЭЭШКИНИН ХАНДЫРАР

Коммунисттик инитиелдин тургучулары—совет кижилеринин материалдыг чаагай байдалын улам экинжидери, оларнын бүгү талаалыг улуттурулгү өздүгезин хандыраар бистен партизанысты дээди хоочулу болур. Ындыг хүндүлүг сорулганы бодунун мурунуга салгаш, Коммунисттик партия оон амыдыралга чеднишкенин күссөлдөзүн чыгаар чок хандыраар турар.

Четкизи чурттуң бүгү бундуннарын дүй шыккан культура-чырыдышыктын албан черлери боттарынын ажыл-чорудулгазын база-ла ол сорулгага бүрүнү-биле чагырты тургускан болгаш партиянын XIX съездинин салганы—бүгү-нинтигин ортумак база политтехниктиг өөредилгезин эвилдешкен болгаш автономнуг республикаларнын найсылалдарында, крайларын, областтарын база үлетпүрүн төптөринде ам ботандырып эгелээ. Ам чурттуң амыдыру өөредилге черлеринде барык 60 миллион чыгам улуг, биче хамаарылар хаара тутунган.

Коммунисттик партия болгаш Совет чазак улус массанын культурулгү өздүгезин шапкын хөгжүлдөзүн эртем-билигнин үндөзүн—ном чогаалдын онза ужуру-дузалыгын беди-биле үнөкч, оон үндүргөзүне бөлгаш калбак нептерээшкениге материалдыг суурну долдузу-биле хандырып, хөй-хөй акша-мөңгүнү чыл санында үндүрүп келген.

Од дугайын бистин область керектин амыгы байдалы-ла тодаргай херечилеп турар. 30 ажыг чылдарнын мурунда үжүк-бизни чок, карайгы-дүмбей чораан тыва улус амы марксизм-ленинизмдин өлүм чок чогаалдарын, орус болгаш национал бүгү совет улустарнын чечен-чогаала литератураларын, көдээ ажил-агый болгаш техниканын чүзүн-баазын литератураларын бодунуң төрөз дилынын кырынга номчуп таныжар, оларны хүн-бүрүдөгү практиктиг амылга амыгылап шыдаар аргалык болган.

Областың культура эргелелинин ном үндүрер чери сөөлгү ийи-чылдарнын иштинде бесин каш-каш он муң тиражтыг өөредилге номнарын, политиканын, чечен-чогаалдын болгаш көдээ ажил-агыйнын литератураларын Кызылга база Москвага парлан үндүргүлзөн. Ном үндүрер черинин литература парлаганын тематиктиг планы ам-даа улам калбарып, ном үндүрүлгезинге хереклээр чарыгдалдарын түнү мурункуудан дөңсөргө чок өскөн.

Культура эргелелинин удуруттулазында ном садыглаашкын контроланын ажыл-чорудулгазы улустун номга хереклели өскени-биле хереклештир улам алгып, оон садыг четкизи 9 чылдар мурунда тургандан барык 4 ажыг катап өскөн. Областың ажылчы чоннарынн культурулгү денелин бедээни-биле кадды, оларнын эртем-билиг дээш негеделери улам улгалып, билгилерин үнер дөзү—ном чогаалга ынакшылы кажангызындан артык күштелген. Чүгө эртен чылдын бесин хоорай, көдээге 1950 чылдаазындан 46 хуу хөй номнарын садып таратканы ажылчы чоннун амыдыралыне совет литературанын кайы хире ханылап кирип турарын тодаргай шыныткан.

Бо айның 15-тен эгелеп обласка ном садыглаашкынын айы чарла-

тынган. Чарлатынган айның дургузунда массанын ортузунга инитиэ-биле 540 ажыг муң экземпляр яныз-бүрү литератураларын садыглап таратканы планнатынган. Ол политиктиг чүгула кампанияга обласстын ном садыглаашкын организациялары, оларнын тус-тус ажылдакчылары багай эвес белеткел-биле ужуражып турар.

Чарлатынган айның сорулгазы, чүгө номнарын садып таратканы-биле кызыггарлатынмас дээрзи билдингир. Совет ном чогаалды массага улам чоокшуладыр дээш бо айда тус-тус номнарын идеялыг уткашынарнага, практиктиг ужуру-дузалыгга хамаарышкан угаадылга-пропагандалыг, тайылбыр-массалыг ажылда база чеднишкенин организация чүгула. Номчукчулар-биле тайылбыр-массалыг ажыл кайда-ла шын тургустунган болду, ында ном таралдыг чеднишкенин эртин таралган Каа-Хемнин Сарыг-Сеп, Би-Хемнин Туран ном магазинеринин амыгы ажылынын практиказы көргүзүп турар.

Ном садыглаашкынын обласка эгелеп турар амыгы айынын чеднишкенин эртиникини, ачаа бүгү хөй-нинтигиде идепкейлиг кижилгезинден, ном садыглакчыларынн болгаш кооперация ажылдакчыларынн организация шычынынинден, ээлдек, ажылгыр мөзү-шынарнагын улуу-биле хамааржыр апаар. Мынчангаш ВЛКСМ-нин обкомо, райкомнары, Кызыл хооркому, эге организациялар болгаш профвилелдеринин тус-тус обкомнары, чер-чер комитеттери массага ном таралдыгын боттарынын чингине херээ кылдыр санап, чарлатынган айга эн идепкейлиг кижилгени хандыраар ужурулгү.

Ном садыглаашкынын база херектел кооперациянын чер-черде ажылдакчылары бо айда боттарын долгандыр активти улам сырый катыштырып, ачаа даянын алгаш, тус-тус садып алыкчыларга чедир үнүшкүнүг садыглаашкынын чер болганын массалык-биле организастап, эртен чылдарын ном садыглаашкын айларына идепкейлиг киришкен комсомолчу аныктарнын ажылынын муракчы дуржулганын маңаа чөп ажылгаза чогуур.

Ном пропаганданын, оон таралдыгын чорударына чер-черде культура-чырыдышыктын албан черлеринин ажылдакчылары, көдээ ажил-агый, медицинанын специалистери, башкылар болгаш үстүкү класстарнын өөреникчилери улуг дузаны чедирер ужурулгү.

Колхозтар баштаар черлери болгаш школалар директорлары, ол ышкаш бүдүрүлгө, албан черлеринин удуруткучулары ном садыглаашкынын бо айны ажылга, боттарынын библиотека фондурларын четчи санын, чаа-чаа литературалар-биле байлакшыдып долдурарынче база кичээлге салыры чүгула.

СЭКП-нин райкомнары, хооркому болгаш ажылчы чоннар депутаттарынын район, хоорай Советтеринин куукомнары бо чүгула кампанияга боттуг удуруттулганы хандыраар, хүн-бүрүнүн практиктиг дузаламчынын чедирер болза, ном садыглаашкынын амыгы айы массанын ортузунга ном таралдыгынн ажылынга улуг идигни бээр.

Ажылчы чоннар депутаттарының Тыва область Советинин III сессиязы болуп эртен

1953 чылдын октябрь 15-те Кызыл хоорайга, Сталин аттыг культура бажынынга ажылчы чоннар депутаттарынын Тыва область Советинин III сессиязы болуп эртен.

Сессиянын даргазынга депутат М. Б. Аргае (Кара-Хөл сонгулда округундан), секретарынга депутат Л. Я. Москвина (Чадаанын барыны талакы сонгулда округундан) олар сонгутурганнар.

Сессия мындыг айтырылганы чуугаашкан:

1) Областың колхозтарында болгаш совхозтарында мал кыштагалдышыкына белеткелдин чоруп турары болгаш мал кыштагал-

дышыкынын эртинер талазы-биле сорулгалар дугайы.

2) 1953 чылда область бюджетинге өскөртүлгөлөр дугайы.

3) Организацыг айтырылгар. Бирги айтырыг талазы-биле область Советинин куусекки комитетинин даргазынын оралакчызы депутат А. А. Козленко илеткел кылган болгаш он кизи санал шүгүм-чүлөк кылган.

Ийги айтырыг талазы-биле область сай кылдынын эргелекчи депутат А. И. Капулов илеткел кылган.

Сессия чуугаашкан айтырылганын талазы-биле чогуур шитпирлерни бадылап үндүргөн.

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНДЕ

Москванын автомобильчилеринде

Октябрьнын социалисттик Улуг революциянын 36 чыл оюнга таленттиг ужуражыр дээш Москваның Сталин аттыг автозаводунун коллективи белеткенип турар. Байырдал мурунун хүлээлгелерин алгылаан хуралдар цехтерге болгаш бөлүктерге эрткилзөн.

Автозаводчулар он айларнын программазын хуусаа бетиле доозарын болгаш көдээ ажил-агыйга чүс-чүс чүк машиналарын, 130 бажын шитинге холдильниктерин, 5790 чада-тергелерин октябрьда пландан ажыр бээрин хүлээнгенер. Артык кезектер бүдүрүп үндүреринн талазы-биле күрүне онаалганы ажыр күссөлдери көрдүнгөн. Продукциянын бот-үндөзүнн чингидилгезинден ай дургузунда пландан ажыр 300 муң рубль камналганы алып деп заводтун коллективн хүлээнген.

Завод чуртталганын улуг туудун чорудуп турар. Тудугчулар 12 казг бажынын фундаментини салдырып, он казг бажынын шитки кезектеринн бүгү кол ажылдарын байырдалга чедир доозарын хүлээнгенер.

Көдээ ажил-агыйга артык кезектер

Октябрь 6-да шой шүткуп кулар муракчы цехтин коллективн байырдал мурунун күш-ажылчы ээлчезиче кирипкен. Шүткупчулар бир дугаар хүнден эгелээшле онаалганын дыка ажыр күссөлдүп турар.

Көдээ ажил-агый хандырылганын область базанын складынче тудуг машиналарынн заводундан комбайнларын артык кезектерин сөөрткен чүк машиналары чедил келген. Көдээ ажил-агыйга артык кезектер бүдүрүп үндүреринн талазы-биле чыл онаалганы ол бүдүрүлгө хуусаа бетинде күссөлдүнгөн.

Машина-трактор станциялары болгаш совхозтар Главмашбыттын область базасында хүн-бүрү муңун артык кезектерин ап турар.

Көдээге тудуг материалдарының садыглаашкыны

ТАШКЕНТ. Узбекистаннын хереклекчилер кооперациянын республика эвилели көдээ черлерге тудуг материалдарынын садыглаашкынын калбартын турар. Фергана область турар чаа Яз-Яванский болгаш Задаринский районнарында тудуг материалдарынын садылганы ажы-тынган. Чыл эгезинден бээр Узбекистанга шак ындыг 13 магазиннер ажылдап эгелзөн.

Наманганда, Ферганада, Нукуста болгаш еске-даа хоорайларда ышк базаларын тургускан. Оларнын хөйүнүң чанында ышк дилер черлер бар. Колхозчуларнын күзелин өзугаар ышкы ында дилеп турар.

СЭТА.

Мал ажылының продуктуларының садыглаашкыны

КРАСНОДАР. Успенский районун Ленин аттыг колхозу бо чылдын миллион рубльдин мал ажылынын продуктуларын садыглаашкынын керээзин хереклекчилер кооперациязы-биле чарган.

Чоокта чаа көдээ ажил-агый артелинин хойжулары хереклекчилер кооперациязынга колхозтун сатканы 1600 хойну белеткел конторазынын базасынче чедирген. Шаанда колхоз ычча хире баш хойдан 180 000 рубльди алып турган болза, ам чаа белеткел өртектерин өзугаар дөрттүн бири миллион рубльди алып.

Ленин аттыг колхоз эъттен, дүктүн, сүттен, куш чуургазында аныгы күрүнеге мал ажылынын өске-даа продуктуларын база садып турар.

Бо чылдын көдээ ажил-агый артели хереклекчилер кооперациязы-биле чарган керээзин өзугаар миллион рубльдин бараанынын: тудуг мате-

риалдарын, автомашиналарын, дериг-херекселдерин бодунга алып.

Өске-даа көдээ ажил-агый артелидери мал ажылынын дыка хөй продуктуларын хереклекчилер кооперациязынга садып турарлар. Крайнын колхозтары эрткен чылдын бо-ла үезинден 6 катап хөй сүгү, 4 катап хөй этті, 12 катап хөй куш чуургазын хереклекчилер кооперациязынга саткан.

Колхозтарынн сөөртүп келген чүүлдеринге уткуштур 510 автомашиналарын, дыка хөй ышк материалдарын, цементини, дерилгелерин болгаш металлдарын колхозтарга саткан.

Районнун хереклекчилер эвилелдерин даргаларынын край чөвүлөдү хуралы Краснодарга болуп эртен. Ачаа көдээ ажил-агый продуктуларынын садыглаашкынын, белеткелди болгаш садып алырын эжиждеринн дугайында айтырыгны чуугаалажып көргөн.

СЭТА.

Красноярскиде чаа тудуглар

КРАСНОЯРСК. Сибиринн улуг үлетпүр төптөринн бирээзи—Красноярск хоорайнын чуртталга, культуура-амыдырал тудушкунуна бога-ш хоорайнын чагайадылдыгына бо чылдын 150 миллион рубльди чарыгдал турар. Ам мында 260 хире яныз-бүрү тудулганын тудуп турар. Оларнын 217-зи чуртталга тудуглары. Алды школалар, ол хире клубтар болгаш культуура ордулары, 18 урутлар албан черлери, дөрт эмнегелер, аэровокзал, культуура амыдыралдын үш комбинаттары, 4 муң дугаарларлык автоматчытыг телефон станциязы туттунуп турар.

Улуг Октябрьнын 36 чыл оюнга чедир планга немей 25 муң дөрбөлчүн метр чуртталга шөлүн дужаар деп хоорайнын тудугчулары хүлээшп туралар.

Чаа-чаа кудумчулар болгаш кварталдар Енисейнин он талакы эринде өзүп үнүп турар. Хоорайнын ногаан хевирн улам-на өң кирип турар.

Бо чылдын чазынында болгаш күзүнүнде кудумчуларда болгаш шалдерге чүс муң ажыг яныз-бүрү ышкыр олуртунган, беш чаа скверлер туттунган.

СЭТА.

Көдээге шеф дузаламчызы

ЖДАНОВ. СЭКП ТК-нин пленум доктаалын парлаан соон дарый-ла «Азовсталь» заводтун металлуртары көдээниң ажил-ишчилеринн ажил-агыйнын бүгү адырларынн хөгжүлдөзүнче дуза көргүзөр деп кыйгырыгы Сталино областын үлетпүр бүдүрүлгелеринин коллективтеринге үндүргөн. Металлуртар боттарынын хүлээлгелерин алдарлы-биле күссөлдүп турарлар. Шефке алганы машина-трактор станциязынын бирги токар станогун септе берген. Заводтун күжү-биле «Огородни» совхозтун шөл суггарар центробж насосун септеэн, хаван

чемгерер элзэн каш депсилерни белеткел кылган.

«Азовсталь» заводтун металлуртарынын үлегерин өзугаар хоорайнын бүдүрүлгелери шеф дузаламчызын күштелдирип, көдээниң чагыларынн күссөлдөзүн дүргедип турар. Радиатор заводунун коллективн сентябрь айнын онаалганында ажыр дыка хөй санын трактор кезектерин кылып үндүргөн, коксохимия заводунун ажылдакчылары он тонна удобренени пландан ажыр берген. Металл кылыглар заводу ышкырлер бүдүрүп үндүрерин ийи катап улгатырган

СЭТА.

Колхозтарнын электрижилгези

ТАШКЕНТ. Узбекистаннын кыштактарынын электрижилгези уламан калбарып турар. Эртен чылга бодаарга бо сорулгага ийи катап хөй хөрөнги дөзөвлетинген. Республиканың хемнеринде болгаш каналдарында он-он көдээ электри станцияларын тудуп тургузуп турар.

Коканд районнун Шверник аттыг көдээ ажил-агый артелинин тутканын суг күжү-биле ажылдаар электри станциязы октябрь 7-де ажылдап эгелзөн. Мында колхоз бүдүрүлгезинде хөй күш үнер ажыл-

дарнын электрижилгезинин талазы-биле ажылдар эгелзөн.

Республикада эң улуг станция болур Сох хемде көдээ электри станциязынын тудушкунунче Фергана областың Кагановичский болгаш Молотовский районнарынн колхозтары кирипкен.

Суг күжү-биле ажылдаар электри станцияларынын тудушкуннарын индустриалдыг методтар-биле чорудуп турар.

СЭТА.

Эш Д. З. Мануильскийни Ленин ордени-биле шагнаар дугайында

ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Чарлыбн

Эш Д. З. Мануильскийнин төрүтүнгөн хүнүнден бээр 70 хар харлааны холбаштыр база Коммунисттик партиянын болгаш Совет куруенин мурунга оон алдар-хавыазын демдеглештишкан, эш Дмитрий Захарович Мануильскийни Ленин ордени-биле шагнаар.

ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Даргазы К. ВОРОШИЛОВ, ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Секретары И. ПЕГОВ.

Москва, Кремль 1953 чылдын октябрь 14.

Эш Е. Д. Стасованы Ленин ордени-биле шагнаар дугайында

ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Чарлыбн

Эш Е. Д. Стасованы төрүтүнгөн хүнүнден бээр 80 хар харлааны-биле холбаштыр база Коммунисттик партиянын болгаш Совет куруенин мурунга оон алдар-хавыазын демдеглештишкан, эш Елена Дмитриевна Стасованы Ленин ордени-биле шагнаар.

ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Даргазы К. ВОРОШИЛОВ, ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Секретары И. ПЕГОВ.

Москва, Кремль 1953 чылдын октябрь 14.

Партиянын шитпирин күссөдир дээш

Танды районнун Буденный аттыг көдээ ажил-агый артелин Элегестин Хову-Аскында бүдүрүлгө чери шефке алган. Бо аразында колхозтун ажылынга биче эвес дузаны ол бүдүрүлгө чери көргүскөн болгаш улам күштелдирип турар.

Колхозчу ишчилеринн ортузунга тайылбыр массалыг ажылдан аныгыда Элегестин суун көвүрүлгезинге материалдыг база техниктиг дузаламчыны көргүзүп турар. СЭКП Топ Комитетинин сентябрь пленумунун доктаалын амыдырал кырынга бот-андыраар дээш ол колхозтун ногаа талазы-биле ажылын моон сонгар планнын сайзырадырынга дузалаар деп турар.

Тудуг суурнун ажылын калбартыр талазы-биле шефке алган бүдүрүлгө чери биче эвес хемчеглерин ап турар.

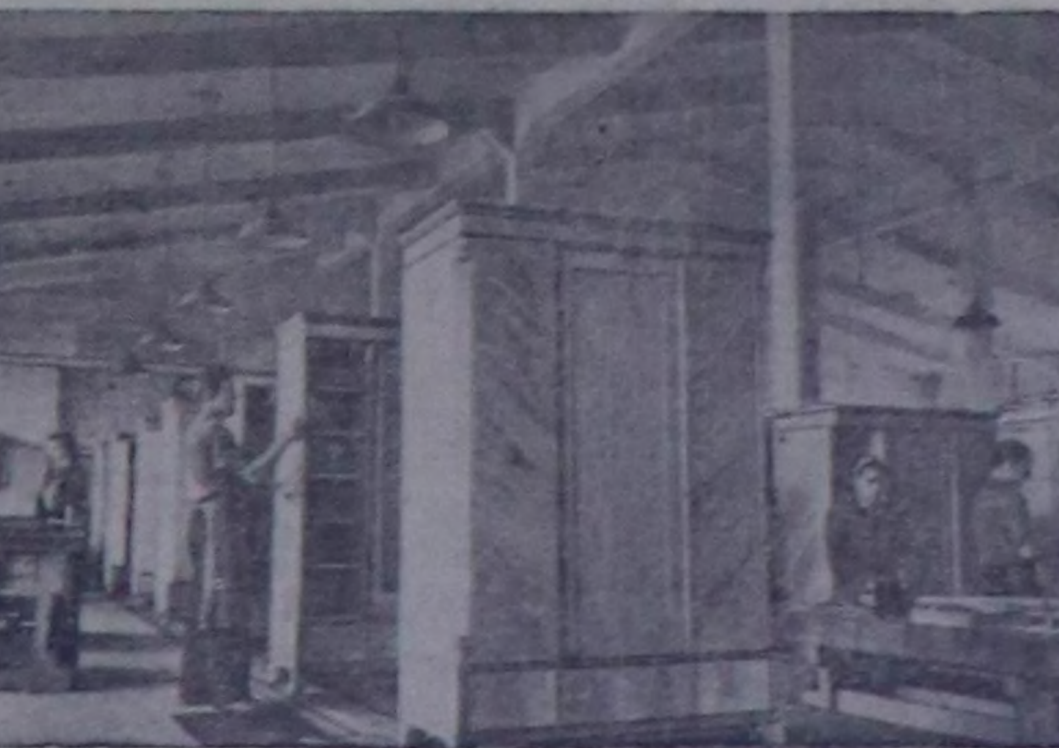
Танды районнун чоокта чаа болган партия конференциязынга ол бүдүрүлгенин удуруткучулары эштер Струшко, Намай олар—шефке алган колхозуесту радиожудуларына белеткенип турар бис. Ол сорулганы Октябрьнын социалисттик Улуг революциянын 36 чыл оюнга уткуштур ботандырган турар бис—деп боттарынын саналдарына чуугаалаан.

Садыг шугумунга он чылда

Бай-Тайга районнун Шуйда майгын эргелекчи эш Сендажн садыг ажылынга 10 чыл иштинде ажылдап келген. Эш Сендажн садыгта ажылдап келгенден бээр чонун негеделин хандыраар дээш кызыкмаккай ажылдап турар. Ажылчы чонун негеделин өөренип көрүп, район төвүндөн бараанын үргүлчү чедип ап турар.

Майгыннын ишти кончуг культурулгү болгаш корум-чурмууг. Мал оларлармында болгаш тараа шөлдеринде бригадаларга үргүлчү садыглап, колхозчуларнын хереклелин хандырып турар. Мағазинде тускай чагыг дептери бар, кым чүнү хереклзш болдуур орта бижил каарга, ону эш Сендажн бар черинден сурагдал тургаш чагыкчынын хереклелин хандыраар.

Эш Сендажн бодунун техниктиг билгени үргүлчү бедидип, массалыг ажылды чорудуп, бараан саарылгазынын планын үргүлчү күссөлдүп келген. Ол ышкаш эш Сендажн көдээ ажил-агый продуктуларын белетээр талазы-биле планын база күссөлдүп турар.

Ленинград, № 3 мебель фабриказынын коллективн ай санында ийи муң ажыг хеп шкафын кылып үндүрүп турар. Оларны кылырынга конвейер органы организастаан, шкаф 10 минута болганда белек болур.

Чурукта: хеп шкафынын конвейер чылдазы. Чуруу П. Федотовуу.

Харков область, Лозовский районнун Ордененикде аттыг колхозунун колхозчулары бай-шырак чурттап турарлар.

Чурукта: колхоз баштаар черинин эжинин аксылында. Од талазында—колхоз даргазы эш Могилянченко бодунун чоокта чаа садып алганы «ЗИМ» деп машиназынын чанында турары.

Чуруу М. Начинкинин. СЭТА-нын прессклишези.

ШҮГҮМЧҮЛӨЛДИҢ БОЛГАШ БОТ-ШҮГҮМЧҮЛӨЛДИҢ АДАА-БИЛЕ

Совет Эвилелини Коммунист партиясынын XIX съездинин шийтпирлерни амдыралга ботандырбышаан, Таңды районун партия органиациязы ажил-агыйлы болгаш политиктиг сорулгаларны шийтпирлээр талазы-биле көскү чедишиктеринг болган.

Чоокта чаа районун партия конференциязы болуп эрткен. СЭКП райкомунун ажилын дугайында отчетт исеткелди партия райкомунун секретары эш Зайцев кылган. Ук конференцияны болуп эртгип турар үези болза, СЭКП ТК-ның сентябрь пленумунун «ССРЭ-нин кездээ ажил-агыйлы улам ичэй көгүдөр хемчеглер дугайында» доктаалын бүгү совет кижилер улуг өөүңүкүлүг көдүрүшкү-биле хүлээп ап, амдыралга кидин-не ботандырып агайдеп турар хунер-биле холбашканын илеткелчи оңзалап чугаалаан.

Районун социалистик кездээ ажил-агыйлының моон сонгааргы көгүдөзүнүн чаа сорулгаларын күөсүдир дугайында чугаалажышыкыга конференциянын киржикчилерни иделкейлиг киришкен.

Амгы үеде районун күш-ажылчы тараачын ажил-агыйлының 95 хуузу колхозтарда катышкан. Көдээ ажил-агый бирги чергенин техниктазы-биле хандыртырган. Колхозтар бүдүрүлгезин хөгжүдериңе СЭКП шийтпирлер күш болу берген. Бо чылдын чаксы хову ажилдары колхозтарын хөй кезинге 10—12 ажил хунеринде доозулган. Колхозчу ажил-ишчилер социалистик чарышка калбаа-биле кирип, күскү дүжүт ажап алышканын чогуур үезинде чорудуп, күрүңеге тараа дужаалажышканын планын хуусаа бетинде күөсүткен.

Механизаторлардан коммунист эш Рыженковтун трактор бригадазы ажилды чыл планын 101 хуу күөсүдип, кывар чүүлдү 5000 килограмм чедир камнап алган. Трактор ажилын чыл планын эш Ермолаевтин удуртканы бригада 159 хуу күөсүтпешаан, кывар чүүлдү 7000 килограмм чедир камнап алган.

Нитиңин мал ажилында чедишкннер ескен. Мал ажилында эштер Ноокай, Кудрявцев, Биче-оол, Шведова олар ышкаш өске-даа мурнакчыларын хүрээлени ескен.

СЭКП райкому көдээ ажил-агыйны удуртурууну методу, ажилчы чоннарнын ортузунга партия-ор-

Таңды районун партия конференциясында

ганизастыг болгаш партия-политиктиг ажилдарны амгы турар денелерден артык экижиткен турган болза, районун ажил-агый, культура тургузуушкунун чедишикчилери улам-на хөй турар ийик. Чөптестернин ам-даа уламчылавышаан турарының фактыларын конференция илереткен.

Гогааларның, мал чени корнелоттарның болгаш техниктиг культуруларның тарылганынын планын район күөсүтпези. Колхозтар мурнакчы агротехниканы кошкак шигээдип, сиңен араштырар тарылга ээлчештирилгезин ажылгалайын турар. Мал ажилынның продуктулуудейин чавыс. Район мал чени—сиңен белеткелин чүгө 85 хуу, силос салышкынын 35 хуу күөсүткен.

Районда Жданов аттыг, Будённин аттыг колхозтар организас, ажил-агый талазы-биле ам-даа эки быжыккайын турарлар. Оларда күш-ажылдын чоруму дыка кошкак, хөй хөй колхозчулар күш-хунунун минимумун күөсүтпейн турарлар. СЭКП райкому көдээ ажил-агый артелинин Уставынын хажыдыкчылары-биле демиселди ам-даа шогыгыратпаан.

Партия райкому удуртулганын канчылэри методудан ам-даа чарылбаан. Шийтпирлернинг күөсүделинин ажил-ишчи хыналдазын чок болуп турары дыка хөй доктаалдарын күөсүдөп чок байдалга чедирген. Колхоз бүдүрүлгезинин кол участоктарына партия-ор боттуг удуртулганын чоокмуладары талазы-биле шийтпирлер хемчеглер алдырмаан. Партия райкомунун секретары эш Зайцев көдээ ажил-агыйны колдуунда-ла төлөөлекчилер дамчыштыр эренгей удуртурунга кызыгаарлатынып, колхозтарын экономиказынче боду ханылап кирбейн турар. Райком бодунун удуртулганында партия органиацияларынның ажил-агыйга удуртулганы дээш харысалганын бедитпези.

Идеологтук ажилда улуг чөптестер бар. Эрткен өөредилге чынында районун партия чырдымышкынын четкизинге 8 бөлүмнер, 7 полтшколалар өөредилге программатын дооспаан. Комсомолчу-аныяктарын политиктиг өөредилгезинге

кичээңгей салдырмаан. —СЭКП райкому чурт үлетпүрүн удуртурун экижидер керек. Бистия райкомкомбиндавыс ай санында-ла бүдүрүлгө планын күөсүтпейн, чавыс шынарлыг продукцияны үндүрүп турар. Комбинат кадрлар-биле хандыртпашаан. Отчеттүг үенин дургузунда анаа 3 директор солуккан—деп, ук комбинаттын ажилчыны, делегат эш Стрельников шүгүмчүлөп.

—Колхозчу амдыралдын практиканын эки билеп удуртуру партия райкомунун секретарыларындан негетинип турар. Эш Зайцев бистия колхозувустун суурун эрткен ийи чылдарын дургузунда барып көрбөзү. Өглерден сууржун чуртагалын чача бажындарыңче кирген колхозчуларнын канчаар чурттап турарын, оларнын херегаалыңче чүү чүве негетинип турарын сонугургап көөр херек—деп, Ленин аттыг колхозтун даргазы эш Канчыр-оол чугаалаан.

Партия райкомунун бюрозунун кежигүнү, райкуөском даргазы эш Иванов көдээ Советтерин ажилын четтес удуртуп, колхозтарын ажил-агыйнын байдалын дээш оларнын харысалганын бедитпейн турганын делегат эш Атанов шынгыны шүгүмчүлөп. Оң чугаалааны болза: —Ийи чылдын дургузунда Балганын көдээ Советтин ажилына эш Иванов кандык-ла практиктиг дуза көргүспөзүң. Чоокта чаа ол анаа чоран хирезинде-ле, көдээ Советке барбаан.

СЭКП райкомунун бюрозунун ажилында чидиг шүгүмчүлөлдөр болдулаан.—Айтырлар шийтпирлэринге бюро кежигүннеринин иделкейи дыка чавыс. Олар боттарынын ажилынын чөптестерин шүгүмчүлөшпир турарлар—деп, делегат эш Чешина шүгүмчүлөп.

Илерээ чөптестерин узуткаарын база СЭКП ТК-ның сентябрь пленумунун доктаалын амдыралга чедишикчинг ботандыраарының сорулгаларын айткан делеренгей шийтпирин ук конференция хүлээп алган. Конференция райкомун болгаш оң ревизия комиссияның чача составын сонгоон.

Конференциядан сонугткай райкомун бирги организастыг пленуму СЭКП райкомун секретарыларынга эштер Зайцев, Лопсан-оол, Харченко оларны сонгоон.

Н. ТОНДЕШЕВ.

СУУРНУҢ АКТИВ ХУРАЛЫНГА

Бай-Тайганын Тээли суурунга чоокта чаа болган актив хуралына районун культура-чырыдышкынын килдизинин илеткелчи болган. Ажилдын бо чугула участогун харылап турар эш Долгихтин чөңегин удуртулганын хуралга санал бергеннер шынгыны шүгүмчүлөп турган. Килдизин организаастааны бот-

тывынгар уран-чүүлдүн бөлүмү багай ажилдап турар. Чаксы, чайгы болгаш күскү кампания ажилдарынның үезинде колхозчу ишчилерге концерт ойнатарын доктаамал эвес, харын белеткел чокка, куду шынарлыг көргүзүп келген.

Аныяк өскөниң ортузунда мергелдик ыраажылар, шүлүкчүдер

болгаш ишчилер хөй, оларны организааставайн турар. Культура бажынын болгаш көдээ клубтарын культураның өзүлдүг одаа болдуруп шыдалайн турар. Ол ышкаш көркүчүлердин конференциянын организааставайн келгени шын эвес деп хурал санаан.

Хостуг Девискээр Триесттин дугайында айтырыгның талазы-биле АКШ-тың болгаш Англияның Чазактарының СОВЕТ ЧАЗАКТЫҢ НОТАЗЫ

Хостуг Девискээр Триесттин дугайында айтырыгның талазы-биле Совет чазактын нотазын АКШ-тын Москвада элчин черинге СССР-нин Даштыкы Херектер Министрствозу октябрь 12-де чоруткан, оон бижмелин моон адаанда парлап турар.

«Хостуг Девискээр Триесттин «А» зоназын эргелээрин Италиянын чазанга ламчыдыл бээр дээн боттарынын шийтпиринин дугайын АКШ-тың болгаш Великобританиянын чазактары октябрь 8-те меделгезинер. Айтылган девискээри үлежинин айтып турар АКШ-тын болгаш Великобританиянын чазактарының ол хөдөлүшкнни болза, Италия-биле тайбын керээниң Хостуг Девискээр Триестти тургузарыга хамаарыккан негелделерин каржызы-биле үрээни болуп турар.

Италия-биле тайбын керээ болза, Хостуг Девискээр Триестти чурттап чонунга демократтыг эргелерин болгаш кол-кол хосталгаларны магадылаар, оон тур корум-чурумунун дугайында дүрүмчү болгаш доктаамал статудун өзүгаар эргелетинер ужурулук болгаш нейтральдыг база демилгизастаатынган турар ужурулук Хостуг Девискээр Триестти тургузарын баш удур көрүп турар дээрзи билдирер болгай. Тайбын керээни өзүгаар КНО-нун Айыл чок чоруунун Чөвүлели Хостуг Девискээр Триестти губернаторга томуйлаар, оон соонда девискээринин тур чазанын чөвүлелин тургузар, доктаадыла хуралын чымылдар болгаш конституцияны чогаалдып кылып ужурулук. Губернатору томуйлаан соонда 135 хунер эрттерге бүгү-ле даштыкы шериглерин Хостуг Девискээрдэн үндүргөн турар ужурайт дээрзин тайбын керээ база-ла доктаадып турар.

Италия-биле тайбын керээниң киржикчилери—АКШ-тын, Великобританиянын, Франциянын, ССРЭ-нин болгаш өске-даа 17 чурттарын хүлээп алган хүлээлгелерин өзүгаар, Катышкан Штаттар, Великобритания, Франция болгаш Совет Эвилели болза, дөрт күрүүлериң Даш-

тыкы Херектер Министрлеринин Чөвүлелинин 1946 чылдын декабрь 12-деги протоколун барымдаалап, Хостуг Девискээр Триесттин губернаторун Айыл чок чоруктун Чөвүлелинин томуйлаарын Италия-биле тайбын керээ күштүг болуру билек-ле хандыраын хүлээгеннер.

Бинчалза-даа Великобританиянын Чазак ышкаш АКШ-тын Чазак база-ла Хостуг Девискээр Триестти тургузары-биле холбаштыр бодунга алган хүлээлгелерин күөсүтпезинин уламындан ол бүгү доктаалдар амдырал кырынга боттанмаан.

Ол чорук хамыктын мурнунда АКШ-тын болгаш Великобританиянын чазактары губернаторун албан-хүлээлгезинге кирерин-биле Айыл чок чоруктун Чөвүлелинге саналдап кирген бүгү-ле кандидаттарларын кандык-даа үдизин чокка ойталаканындан илерээ. Ол хирезинде Айыл чок чоруктун Чөвүлелин мурнунда боттарының депшидип үндүргөн кандидаттарынын кайызы-даа губернаторга томуйлаар дээрге, АКШ-тын болгаш Великобританиянын чазактары чөптээрлэ дээрзинден ойталааннар.

Боттарында алган хүлээлгелерин Катышкан Штаттарын болгаш Великобританиянын хажыткан чоруу болза, агресси Согуу-атлантика бөлүгөжишикчинин дайын планнарынга чугула рольдуг болдуруп турар хоойлу чок англи-америк шериг болгаш шериг-далай базаны кылдыр Триестти хуудураганындан база-ла илереп турар.

АКШ-тын болгаш Великобританиянын чазактарынын Хостуг Девискээр Триестиге хамаарышкан боттарынын хөдөлүшкннери болза, «тайбын керээде көрдүңен. Хостуг Девискээрге тааржыр доктаамал корум-чурумун тургузар дугайында дугуржулга тайбын керээде ал салган өске чурттар-биле чедип алдынар арча чок алпарганың уламындан болган» кылдыр херекти ычаар, нитиге билдингир фактыларга чөртүштүр көргүзгөн АКШ-тын болгаш Великобританиянын чазак-

тары боттарынын ол меделелдинге орадлашканнар. Бичаарга, Хостуг Девискээр Триесттин губернаторун томуйлаар дугайында айтырыгны чугаалажып турар үеде Айыл чок чоруктун Чөвүлелинге АКШ-тын болгаш Великобританиянын бодалагыга хамаарышкан фактылар болза, Италия-биле тайбын керээнин Хостуг Девискээр Триестиге хамаарышкан негелделерин күөсүдериңе чогуу-на АКШ болгаш Великобритания үскен болгаш үзүп турар дээрзин көргүзүп турар.

Хостуг Девискээр Триестти үлөжүр чорук тайбынын болгаш айыл чок чорукту камгалаарының сорулгалары-биле дүүшпес болгаш Европанын ол районуна чаа нарындашкыннар болдураар дээринче Совет Чазак 1951 чылдын ноябрь 17-де болгаш 1952 чылдын июнь 24-те бодунун ноталарына АКШ-тын болгаш Великобританиянын чазактарынын кичээңгейин угландырган. Ол девискээрин үлөжүр чорук оон чурттакчы чонунун эрге-ажыктырынга чөртүчү бээр болгаш Хостуг Девискээр Триестти доктаамал статудунда көрдүңен демократтыг эргелерин оон ажилдарының арганын катып турар дээрин айткан ноталарга база-ла меделгезен.

Италия-биле тайбын керээни АКШ-тын болгаш Великобританиянын чазактарынын чаа хажыдышыкы болза, күрүүлер аразынын, ылагына Хостуг Девискээр Триест-биле кызыгаарлажып турар чурттарынын аразынын харылааларына эрбенежишикчин күөстөлдөрүнче чайлаш чок алар чыдар, ол районга тайбынга болгаш айыл чок чорукка кыжаныгын тургузар дээрзин фактылар көргүзүп турар.

Италия-биле тайбын керээни бо каржызы-биле хажыткан чоруктун уржун дээш бүгү харысаага Катышкан Штаттарын болгаш Великобританиянын чазактарына оонажыр деп Совет чазак айттынган чүүлдер-биле чергелештир санап турар.

Бо ышкаш нотаны Великобританиянын чазанга база чоруткан».

Т. ЛОПСАН.

Херэеннен ажилын удуртуп

Кызыл көдээ районун «Черби» колхозта херэеннен бөлүмүнү ажылы сөөлгү үеде дыка куду денелдик болуп үргүлдүлөп келген. Оон тодаргай херемчи болза, бо чылдын бөзүн 2 херэеннен организаакчызы сонгоон. Олар херэеннен ортузунга политикжизидилгелиг ажилдар чорудар талазы-биле чүнү-даа кылбаан.

Херэен чонун бижик билбес

чоруун узуткаар болгаш оларнын биле тускай бөлгүм тургуспайн турар. Колхозчу херэенненнин колхоз бүдүрүлгезинге киржилгези коңчуг четпес. Бо чылдын 28 херэеннен колхоз бүдүрүлгезинге киришпезин болгаш күш-хунун минимумун ажилдап шыдаваан.

Оон ангыда күш-ажылдын сагылга-чурумун үрээр, маесалы-биле арагалаар чоруктар колхозчу херэеннендерде бар. Бо бүгү чөптестерин

узуткаар талазы-биле мурнунда херэеннен организаакчызы турган Норбу-даа, Ногвишчина-даа хемчег албаан. Ам үеде колхозта херэеннен организаакчызы шуут чок.

Колхозта херэеннен ажилын партия эге органиациязы (секретары эш Саиды) удуртпайн, ала-чаагарлашкычче салган. Херэеннен ажилында партиягы удуртулгайын чогу индыг улуг чөптестерин болдурага билдингир.

Улустарнын найралы — хөй националдыг совет күрүнениң үндөзүннениң үндөзини

Совет Эвилели болза, хөй националдыг улуг социалистик күрүнө болду. ССРЭ-нин улустарынның акы-думалышкы өг-бүлөзүндө 60 ажил нациялар болгаш улустар бактаап кирип турар. Совет чуртун бүгү ажилчы чоннарнын оларнын расазы азы национал омага хамаан чокка коммунистик идеалдар катыштырып турар.

Совет Эвилелиниң Коммунист партиясынын иштиги политиканын чугула сорулгаларын бирээни болза, бистия чуртун улустарын чангыс эвин болгаш найралын улам-на быжылаары, хөй националдыг Совет күрүнени улам ичэй быжыдары болур. Улустарнын дең эргезинин болгаш найралынын идеязы болза, Совет Эвилелиниң даштыкы политиканында, улустар аразынын быжыг тайбынның политиканында, демократтыг лагерин быжыгышкынында, бүгү чурттарын ажилчы чоннары-биле бистия чуртун ажилчы чоннарнын акы-думалышкы харылзааларының калбарып быжыгып турарында шынчы тодазы-биле илереп турар.

Улустарнын найралынын бистия чуртта бадыткаынган идеологиязы бүгү делегейге төгүлүг улуг ужурудузалыг болу берген. Делегейин дарлаткан улустары боттарынын хосталганы болгаш национал хамаарышпас чоруу дээш, демократия болгаш социализм дээш демиселенин сагыш-сеткил талазы-биле күчүлүг чөптесен оон көрүп турар.

Улустарнын найралы — пролетар-жы интернационализмин идеяларын боттанмышкыны

Ажилчы чоннарнын амдыралчы эрге-ажыктары улустарнын акы-думалышкы чоруун болгаш тайбын кады ажилдажылганын неген турар.

Ол эрге-ажыктар националдар аразынын өжөнөжилгезин, өске улустарны куданын болгаш үптөп дээрбөдөзгөн сонугуравайн турар. Максимальдыг кончаа сүрөп дээш ажилчы чоннарга улуг уржуктарын таварыштырып турар хан төгүшкүнүг, өжөлекчи дайынарны организаастаарында чедир-ле канды-даа кем-бурууну киж и төрөлтөткөн мурнунга үүлдөп турар буржуазия ол талазы-биле сонугурады.

Капиталистик нитилелде националдарнын харылзаажылгаларында, ол нитилелдин кол аныгылары-биле дүшүртү ийи идеология—пролетаржы интернационализм болгаш буржуаз национализм демисежип турар. Пролетаржы интернационализм яны-бүрү националдарнын ажилчы чоннарын чангыс эвинин болгаш эрге-ажыктарын чардым-мас чоруун бадыткап, оларнын аразына бот-боттары бүзүрежир болгаш найралдык болуп чорукту, коммунизм дээш, кандык-даа мөчүлөдөдөн оларын хостаары дээш дугуржулгады демиселди хөгжүлдүп турда, буржуаз национализм болза, национал дарлаады болгаш дең эвес чорукту шынчыктырып, националдар аразынын өжөнөшкөк чоруун кысып, оон-биле кады ажилчы чоннарын күжүн сандарадырын база национал дарлаады системаны мөңгөжидерин орадлажып турар.

Нитилел хөгжүлгезинин чорудулазынга буржуаз национализм биле пролетаржы интернационализм аразында демисел чаа хер-вирлери тып ап турар болгаш бир талазында, пролетаржы интернационализмнин амдыралды бадыткап турар күчүлүг күжүн база өске талазында, амгы үеде эч-не түдөңчүлөп

ксырлерин бодунда сиңиктирген буржуаз национализмнин реаксылыг чоруун таварылга бүрүзүлөп бээрелдик көргүзүп турар.

Буржуазияга болгаш оон националист партияларынга баштаткан буржуаз күрүнө национал айттарыны шийтпирлээрине чүзү-даа чок хоозун болган. Шаанда туруп турган болгаш ам туруп турар хөй националдыг буржуаз күрүнелеринин төөгүзү болза, аны чөрдөдөзгөн чидигленгенинин буржуаз националисттерин кысып турары националдар аразынын өжөнөшкөк чорууну хараазы-биле, дарлаткан улустарнын болгаш дарлап турар нацияларын аразына антиононимизин өскөнниң хараазы-биле оларнын сандарап бадышкынын төөгүзү болур. Национал дорамчылаады болгаш национал дарлаады политиказы буржуаз күрүнениң кошокка чорууну үер дөзү болур.

Улустарнын хосталганынын, дең эргезинин болгаш найралынын политиканын чорудуп турар хөй националдыг социалистик күрүңеде байдал үндөзүннен өске. Бодунун амдыралчызын болгаш депшилгелинин ССРЭ-нин чижээңге шагда-ла көргүскөн ол политика болза, Совет күрүнениң күжүн үер дөзү, коммунизмни чедишикчинин тургузарын үндөзини болур.

ССРЭ — улустарнын ден эргелигин, найралдынын үлөсөргө-чижээ

Интернационализмнн өзүзүңга Коммунист партиянын кижизикте-нин бистия чуртун ажилчы чоннары Октябрь революциянын тилелгезинг чедир бөзүн хаан өзүзүңга болгаш капитализмге удур, найралдык, чангыс аай өг-бүлө болуп алгаш демисежип чораннар. Коммунист партия болза, чуртун бүгү националдарын мурнакчы төлөө-

лекчилерин бодунун хүрээленинге катыштырып турган нити-россия партиязы болуп турган.

Бистия чуртун бүгү улустарын чангыс аай революстүг өг-бүлөгө катыштыраарыга кайтамчык улуг рольду орус ажилчыны ангы, революстүг марксизмин идеялары ойлаан. Хаанын Россиянын дарлаткан улустары боттарынын хосталганы дээш демиселдин чорудулазынга бодунун коммунист авангардынга баштаткан чүгө ажилчыны ангы национал дарлаадын хосталганын оларга чедирерин, чүгө ажилчыны ангыны тилелгези-биле олар хосталганы болгаш дең эргени, бодунун национал күрүненин, ажил-агый, культураны хөгжүдөр арганы алып деп чүгө бузүрээнер.

Шынал-ла киж и төрөлгөтенин төөгүзүңге чаа үени—социализмин үезин айткан Октябрь революциязы шаанда дарлатырып чоран улустарын чүгө киңи-бектен адырган эвес, харын база оларнын ажил-агый болгаш культурулук чечектелишкнни дээш демиселдин шынчы оруун оларнын мурнууга айткан. Ленинин болгаш Сталиннин ат салганы-биле парлатынган «Россия» улустарынның декларациязы чуртун бүгү улустарынның бүрүн дең эргезин чарлаан болгаш социализмин тилелгези дээш демиселге чангыс эптиг болурунче оларны кийгырган.

Эрги делегейнин бүгү күштеринге удур кады дошкун тулчушкунуңга бистия чуртун улустары Коммунист партиянын удуртулганы-биле, Советтерин тугунун адаа-биле бодунун хостуг национал хөгжүрүңү эргезин чаалап алганнар. Чангыс аай энис сорулга дээш, нити дайынга—бүгү делегей империализминге удур кады демисел бистия чуртун улустарын улам сырый катыштырган. Хамааты дайынын болгаш интервенциянын үезинде олгар боттарынын эрге-ажыктарын чангыс эвин шериг-политиктиг өңдөлдө-биле катыштырганнар, ол болза интервентилери болгаш аг гвардейчилери, буржуаз-националист

контрреволюцияны тилелгезинге чедирген.

Ол байдалга Коммунист партия болза, буржуаз националисттерин хоралакчы ролон чүгө чылча шаап сойгадаар эвес, харын шынчы демократтыг эгелерге бодунун национал күрүненин тургузар талазы-биле дузалавышаан, улус бурзузун национал суверенитетин Совет эрге-чагырга хүндүлөп турарын национал районнарга практика кырынга көргүзөр ужурулук турган. Ол сорулга Совет эрге-чагырганын баштайгы чылдарында чедишикчинин шийтпирлелингиң.

Совет Социалистг Республикаларын Эвилелин тургусканы болза, Ленинни-сталинни национал политиканын тилелгези, бистия чуртта улустарын найралын быжыклагарын болгаш бадыткаарынын херээңге улуг үе-чада болган.

Бичаммыже Октябрын чарлааны улустарын политиктиг дең эргези ССРЭ-ге национал айттарыны шийтпирлээрин оруунга чүгө баштайгы базым болган. Херек кырында дең эргени чедип алып төрөздө, шаанда дарлаадып чоран хөй улустарын политика, ажил-агый болгаш культура талазы-биле кождуңгай чоруун узуткаар ужурулук турган. Национал кыдыларга амгы үениң үлетпүрүн тургузар; кождуңгай болгаш мурнакчы националдарнын ажилчы чоннарын аразында ажил-агыйга кады ажилдажылганын чурумчудар; кождуңгай националдарнын болгаш улустарнын культуразын бурунгаар шимчедир; үндөзүн чонун иштинден ажилчын аныгын болгаш интеллигенцияны тургузар сорулгалары партия бодунун мурнууга салган. Ол сорулгалары ботандыраары болза, ССРЭ-ге национал айттарыны шийтпирлээр, индыг болганда, улустарнын найралын доктаадып хөгжүдөрү ол болган.

Бистия чуртта улустарын найралы болза, социалистик бүдүрүлгө арганын бадыткаанын ачызы-биле хемчыл чокка быжыккан болгаш чөптөк үндөзүндө туруп алган. Со-

циалистик экономика шаанда дарлатып чорай улустарын ажил-агый болгаш культура талазы-биле кождуңгай чоруун узуткаарынын, олар бот-боттары бүзүрежир болгаш эң-найралдык болур чорукту бадыткаарын үндөзүн болган. Чурт социалистик индустриализаастарын болгаш көдээ ажил-агыйны коллективизаастарын улуг чорудулазы бүгү совет республикаларын шыва алган болгаш оларын үндөзүн-биле чарткан. Совет күрүнө болза, совет республикаларын аразында оларын бот-боттарынын хөй талагы дузалажышкынынга, күш-ажылдын шын хуваалдазынга дүшүртү хөгжүп турар чангыс аай социалистик ажил-агыйны тургускан. Оон-биле чергелештир экономика болгаш культура талазы-биле эң кождуңгай улустар социалистик күрүнени оңа кичээңгейин ажилдап турганнар.

Национал республикаларда чаа фабрикаларын, заводтары тургускандан, чаа демир оруктарын шөйгүлөп, каналдарны каскылаан, чаа хоорайлары туткулаан. Коллективтик орукче шилчези көдээ ажилчы улуг машина техниканы-биле күштүг хандырганын турган. Культура тургузуушкуну; чаа школарын, дээди өөредилге берлеринин, эртем албан черлеринин, театрларын, эмнегелдерин болгаш өске-да чөптестерин тудушкуну кайгамчык улугу-биле калбарган. Бистия чуртта социал-экономиктиг улуг чартталгалары ботандыраарга Совет Эвилелиниң бүгү улустарынга улуг орус улустун көргүскөн улуг дузаламчымы оңа тодаргай болган.

Коммунист партиязы национал ылгалдары болгаш оңагай чүүлдерин херекке албайн турган эвес, харын оларны бодунун удурткуч ажил-чорудулазынга бүгү талагы өөренип көрүп турганын ужурунда ССРЭ-ге национал айттарыны шийтпирлээрине, улустарын найралын бадыткаарыга улуг түңкөлдөрдүн чедип алган. Буржуаз нацио-

Делегейде болуп турар чоруктарнын допчулалы

ИИИ ПОЛИТИКА—ИИИ ТҮННӨЛ

Октябрь 7-де Герман Демократтык Республикасынын дөрт чып болган. Ол кайгамчыктыг хуну чүглө немелтер эвес, харын тайбынча ынакшылдыг бугу кижилер төрөлгөн, герман улустун болгаш тайбын херээни салым-чаяны оларга эрчим үелег бугу кижилер канчаар-даа аажок улуг өөрүшкү-биле демделгезинер.

Герман Демократтык Республиканы тыптып келген болза, бодунун талаашкыны-биле Европанын улустарына канчаар-даа аажок улуг кычкылдыг болгаш хилинчек човулангы таварыштырган агрессия Германиянын бузуудуларынын орунуга тургустунган мырнай чаа күрүнени төрүтүнгени—Германияга тайбын болгаш күш-ажылдын, демократиянын болгаш депшилгенин төрүтүнгени болур. Герман Демократтык Республиканы тургустушаан, герман улустун патриоттуг мурнакчы күштери бодунун төрөн чуртуну чагыс-эви, хосталгазын болгаш хамаарышпас чоруун камгалаар, тайбын болгаш демократиянын оруу-биле, өске чурттар-биле найырдык болгаш кады ажылдажылганын оруу-биле оң хөгжүүрүн хандырар деп чаагай сорулганы бодунга алган.

Дөрт чыл—кыска хуусаа. Ынчалза-даа, герман улустун дайыннарынын таварыштырып турганы моондактарга улаур берге демиселге ол уенин дургунда Герман Демократтык Республиканын чаалап алган чедикшинери үнелеп четинмес улуг. Демократтык лагеринин чурттарынын, ылагыга Совет Эвилелинин найырдык аажок улуг дуздалымчыга дайымышаан, Герман Демократтык Республиканын ажилчы чоннары антифашисттик демократтык күрүненин тургузушкуну калбартып, бугу герман айтырыгын интизи-биле тайбын шийтирээринче угандырарган хемчеглерин алганнар.

Бодунун туруп келгенинин бугу дөрт чылын дургунда Герман Демократтык Республиканын чааа болза, ам үеде башкалчак Германиянын тайбын эзу-биле катыштарынын, оон-биле чөптүг тайбын дээрин чарарын чедип алып дээр амыр-дыш чокка ажылдап келген. Герман Демократтык Республика бугу Германиянын тайбынча ынакшылдыг күштеринин чөлөнгичи болу берген.

О. Гротевольга эш Г. М. Маленковтуң чоруткан байырлык телеграмманында чугаалап турар болза: «Герман улустун эрге-ажыктары база Европага болгаш бугу делегейге айыл чок чорукту бижыткылаар дээр оралдажып турар тайбынча ынакшылдыг бугу улустарнын эрге-ажыктарына дугужу турары Герман Демократтык Республиканы тургускаанын төөгүлүг актызындан илеретинип турар.

Германиянын барын кезинде чурттап турар немелтерин салым чаяаны Чөөн Германиянын ажилчы чоннарынын аас-кежиктиг амьдыралдыга болаарга мырнай сыр өске байдал-биле тургустунган. Импералисттик күрүнелеринин ыйдышыкыны-биле Барын Германияда эрге-ажыктарга реакциянын, фашизмдин болгаш алаан негекчилеринин четкердик күштеринин холунда кирген, ол күштер герман улусту дайын авантюраларынын ханын үлгүдунче база катан кирип тиртип, чурттуң башкалчак чоруун бодунуң база ол ышкышак оюунда монотопияларын эрге-ажыктары дээр мөңгөждирин оралдажып турар. Ынчалгаш Чөөн-Германияда тыптып келген тайбынча ынакшылдыг демократтык күрүнениң тургустунганын адлардыг оо бодунуң аас-кежикти дээр демиселдин чорудулазын герман улустун алып эрттер ужурау бергелеринин дугайын сагындырбай барып шыдаас.

Аденауэрин Боннда алаан негекчи чатырыкчы бөлүктөрүнүн «базо» оон америк болгаш өске-даа камгалакчыларынын оларнын политиказынын «тайбынча ынакшылдыгын» дугайында хоп-нүгүлдүг меделгелдери чогум херек кырында чүү дээр туржуп турары деп чүвени сөөлүгү барын-герман сонгудаларын болган хүчүндөн бээр эрткен анын болушуктарына база катан көргүскөн. Ол политика моон мурунда-даа Германияны башкалчактарынын, Европада байдалды күштүү-биле чидилгендеринин, герман агрессиянын айылын катан төрүтүндүрүшүнүн база чылдагааны болуп келген. Ынчалза-даа олар сонгудаларын соонда боттарынын калчаалыг планынын боттарындар дээр онза дериини-биле хөдөлүп эгелзээр, ол сонгудаларын түчкени Барын Германияда эрге-ажыктарына алаан негекчи элементилер-

НИ—НЕМЕЦ УЛУС

Германиянын салым-чаянын бодунун холуна алып болгаш оон-биле кады национал кастрофаны болдурбас дээрзиниң быжыг магадыла болур.

НАЦИОНАЛ ЭРГЕ-АЖЫКТАРГА ЧӨРҮШҮР

Сентябрьнын төңүзүндө Парижге болгаш Вашингтонга француз-америк меделгелди парлан үндүргөн. Индий-Кыдатта француз колониалдык шериглерин дайын чорудуларынын акшаландыры-биле 385 миллион долларны Франциянын чеваанга Кытышкан Штаттардан тывыска дугайын ол меделгелде чарлаан. Хөй-хөй француз солуннар ол дугуржулганы дугайында боттарынын дыңнадыларынын «Доллар болгаш солдаттар», «Доллар орнунага хан» дээр, өске-даа ол ышкышак тода эгелер-биле бижээр. Олар демократтыг Вьетнамга улаур «хирлиг дайыны» үргүлчээринин перспективаны Франциянын улзуунуң чүглө канчаар көрүп турарын эвес, харын америк эзели берикчилери биле француз өрелдеринин аразын да тургустунган бот-боттарынын харылзааларынын улга-шынарын база тодазы-биле илеретип бижип турар.

Амгы эзели болза, индыг янызлыг баштайгы дугуржулга эвес-тир. Ол эзели болза, Вьетнамга улаур дайынга АКШ-тын конгресинден Францияга бо чылын үндүрүп берген 400 миллион долларга харын немелде-дир. АКШ-тын сан-хөө дузалымчынын орну кылдыр францияга чаа болза, «Индий-Кыдатта дайыннын доктаамал күштерин сандарыдыр болгаш зууткап чок кылырына бугу күштерин салырын» хөдүнгөн деп даштык солуннар мезгелде турар. Ону күссүдир дээр Франция 9 чаа шериг батальоннарын, тускай эртемингерин болгаш техникуктиг ажилдакчыларын олче чорулар. Баодайгы чалча күрүнениң чурттакчыларындан четчелеп тургузуу турар шериглерини санын көүздөдирин база саналдап турар.

Ынчалза-даа америк «чаагай сепкилди» акшаны халас бербес деп чүве билдинер. Олар боттарынын «чаагай үлгүдун» дээр чеже хире өртекти негеп турарларыл ынакшы?

Дугуржулгада хөй-хөй чүүлдер чажыт болуп артар болгаш оларны чарлаас дээрзин француз парламент айтып турар. Ынчалза-даа, Индий-Кыдатта бугу чалча күрүнелерге: баодайгы Вьетнамга, Патет-лаога болгаш Кхмерге ат кырында эвес, а «зулу» «хамаарышпас чорукту» тыпсы дугайында чүүл Франциянын алган хөдүлгелеринин иштинде бижитинген деп Франс Пресс биле Рейтер агентилелдери барык-ла бир угда меделгезинер. Франциянын Индий-Кыдаттан шуут кызып үндүрер болгаш оон байлаан боттарынын холунга эжелеп алып дээр америк импералисттерин оралдажышкынын ол чорук-биле бугуредир берге эвес. Ында экономикай болгаш политикай салдар-халдамырлар шагда-ла америк монополияларга хамааржып турар болгаш каалыктыг «күрүлдерин» Франциядан эренгей эзу-биле хамааржып турар чоруу америк импералисттерин оруунга сөөлүгү моондак болуп турар.

Француз-америк дугуржулга француз хөй-интинин киленээшкенин удурланымшыкынын болдурган. Хосталгага ынакшылдыг вьетнам улуска улаур демиселдин ажык чогуу болгаш чөптүг эвезин французтар шагда-ла бузуп көргөннер. Кореяда тайбынчылганын кылганы-биле холбаштыр Вьетнамда дайыны соксадыр дээр күчүлдү шимчээшкни Францияда калбарган. Француз кижилеринин чөптүг боданын эзуаар алдыра, дайынын соксадыр чорук хөй муң кижилеринин амышын камгалап ал, Индий-Кыдатта хүн-бүрүдө миллиард-миллиард франктарны чарыдап турар Франциянын сан-хөө байдалын чингедир болгаш Ыраккы Чөөн-чүккө тайбын тургузар ийик.

«Либерасьон» деп париж солунга журналист Фурьенн бижээни бсза: «Француз казак америк акшалары хүлээп албышаан, Муруну-Чөөн Азияга Американың «хөлөзүл» жандармазы» болурун чөпшээрзэн.

«Бистин казаавыстың дүжүп берикчи политиказын нациянын эрге-ажыктарын инчаар хамаан чок көөр чорукту ол хире тодазы-биле кажан-да илеретээр... Француз казак Вашингтоннуң дузаалдарына чалгыртып турар деп чүве биске билдинип» деп «Комба» солун бижээр.

Американың Францияны кайгы хире өлүмүг айылче чыгап турары ам мырнай-ла илергей апар чыдар. А. АЛЕКСАНДРОВ.

ВЕНА. Конгресстин кезежги хуралын Алан Ле Леан даргалаан.

Ураалдын бирги оратору—Алжирин ажилчылар төлөөлөкчизи Андре Рюиз Алжирин ажилчыны ангызы профэвилелдеринин Бүгү-делегей федерациянын программасын болгаш ажил-чорудулганын бүрүнү-биле чүүлүгү деп көрүп турар деп меделгезин.

Ажилчын шимчээшкенин чарткырлар дээр оралдажышкынына улаур ажилчы чоннарын демиселинин дугайын Рюиз чугаалаан. Ажилчынын ангынын байдалынын баскыраашкыны, профэвилелчи болгаш демократчы хосталгалары зууткап турары, национал хосталгалыг шимчээшкенин киржикчилерин дери аажылаар чорук өске чылдагаанардан ангыда, чарылдырыкчыларын талазындан сатыныкчы чорук-биле база болууну турарын ажилчылар улам тодаргай-биле меделер билп турар аларганын ол чугаалаан. Боттарынын хууда хосталгалы дээр демиселге улустар аразынын чагыс-эвиниң кайгы хире улаур дузалымчы ажилчылар билп турар. Улаур аразынын ол чагыс-эви профэвилелдеринин Бүгү-делегей Федерациянын салган сорулгаларын боттадырыныче угланды бугу ажилчы чоннарын күженишкенинеринин түнелинде чедип алдынар.

Голландиянын ажилчы чоннарынин төлөөлөкчизи Брандсен Голландияга «Маршаллдын планынын» чорудулганын уруктарына чугаалаан. «Экономикиг дузалымчы» деп адаар чүве чарылдалары бүрүнү-биле күш-ажылчы улуска онаажып турар боо-чепсекти эдере бугуредирин политиказы-биле бистин чуртувусту күштүү-биле шорбаштырып турарын «Маршаллдын планы» биске көргүскөн деп Брандсен чугаалаан.

Брандсеннин чугаазынын сөөлүгү-де совет профэвилелдер төлөөлөкчизи Н. М. Шверникке эвес берген. Н. М. Шверник индирге көстүп келирге конгресстин төлөөлөгү оу үргүлчүлөгү адыш часкаашкыны-биле утканнар.

ВЕНА. Конгресстин октябрь 11-нин кезежиндеги хуралына Совет профэвилелдеринин удуртукчузу Н. М. Шверниктин чугаазынын соонда Израильдин ажилчы чоннарынын Бүгү-инити конфедерациянын төлөөлөгүзи Барцилайга сөс берген. Ол бодунуң чугаазында хөдөлүшкенинеринин чагыс-эви дээр израиль ажилчыларын демиселин чугаалаан.

Оон соонда Тайбыннын Бүгү-делегей Чөвүлелинин чингине секретары Жан Лафитт сөс алгаш, конгресстин киржикчилеринге—тайбын дээр демиселдин авангардазы болуп бугу делегейин ажилчы шимчээшкенин төлөөлөкчилеринге байыр чедирип, улустар аразынын тайбын дээр шимчээшкенинде чоноң эч-не яныз-бүрү уектарынын кайгы хире-бүрү политикай угланышкынынын кижилери киржип турарын бодунуң чугаазында меделгезин. Ажилчыны ангы болза, чаа дайынче орутку дулагул турар шыдаар коң күш болурун Лафитт меделгезин.

Норвегиянын тудуг үлгүлөгү ажилчыларын профэвилелдинин төлөөлөгүзи Кристьянсен Норвегиянын Атлантика блогунга кирген чоруу норвег улуска экономика талазы-биле шыдажыр аргажок аар-берге байдалды таварыштырып, амьдырал дененин куудуларын, социал хандырылгачы чарылдаларын кызырар, демократтыг эргелерин болгаш хосталгаларын кызыгар-лаар чорукка чедиргенн меделгезин.

ПРОФЭВИЛЕДЕРИНИН III БҮГҮ-ДЕЛЕГЕЙ КОНГРЕЗИ

ОКТАБРЬ 11-ДЕ ХУРАЛДАРЫ

ВЕНА. Конгресстин кезежги хуралын Алан Ле Леан даргалаан.

Ураалдын бирги оратору—Алжирин ажилчылар төлөөлөкчизи Андре Рюиз Алжирин ажилчыны ангызы профэвилелдеринин Бүгү-делегей федерациянын программасын болгаш ажил-чорудулганын бүрүнү-биле чүүлүгү деп көрүп турар деп меделгезин.

Ажилчын шимчээшкенин чарткырлар дээр оралдажышкынына улаур ажилчы чоннарын демиселинин дугайын Рюиз чугаалаан. Ажилчынын ангынын байдалынын баскыраашкыны, профэвилелчи болгаш демократчы хосталгалары зууткап турары, национал хосталгалыг шимчээшкенин киржикчилерин дери аажылаар чорук өске чылдагаанардан ангыда, чарылдырыкчыларын талазындан сатыныкчы чорук-биле база болууну турарын ажилчылар улам тодаргай-биле меделер билп турар аларганын ол чугаалаан. Боттарынын хууда хосталгалы дээр демиселге улустар аразынын чагыс-эвиниң кайгы хире улаур дузалымчы ажилчылар билп турар. Улаур аразынын ол чагыс-эви профэвилелдеринин Бүгү-делегей Федерациянын салган сорулгаларын боттадырыныче угланды бугу ажилчы чоннарын күженишкенинеринин түнелинде чедип алдынар.

Голландиянын ажилчы чоннарынин төлөөлөкчизи Брандсен Голландияга «Маршаллдын планынын» чорудулганын уруктарына чугаалаан. «Экономикиг дузалымчы» деп адаар чүве чарылдалары бүрүнү-биле күш-ажылчы улуска онаажып турар боо-чепсекти эдере бугуредирин политиказы-биле бистин чуртувусту күштүү-биле шорбаштырып турарын «Маршаллдын планы» биске көргүскөн деп Брандсен чугаалаан.

Брандсеннин чугаазынын сөөлүгү-де совет профэвилелдер төлөөлөкчизи Н. М. Шверникке эвес берген. Н. М. Шверник индирге көстүп келирге конгресстин төлөөлөгү оу үргүлчүлөгү адыш часкаашкыны-биле утканнар.

ВЕНА. Конгресстин октябрь 11-нин кезежиндеги хуралына Совет профэвилелдеринин удуртукчузу Н. М. Шверниктин чугаазынын соонда Израильдин ажилчы чоннарынын Бүгү-инити конфедерациянын төлөөлөгүзи Барцилайга сөс берген. Ол бодунуң чугаазында хөдөлүшкенинеринин чагыс-эви дээр израиль ажилчыларын демиселин чугаалаан.

Оон соонда Тайбыннын Бүгү-делегей Чөвүлелинин чингине секретары Жан Лафитт сөс алгаш, конгресстин киржикчилеринге—тайбын дээр демиселдин авангардазы болуп бугу делегейин ажилчы шимчээшкенин төлөөлөкчилеринге байыр чедирип, улустар аразынын тайбын дээр шимчээшкенинде чоноң эч-не яныз-бүрү уектарынын кайгы хире-бүрү политикай угланышкынынын кижилери киржип турарын бодунуң чугаазында меделгезин. Ажилчыны ангы болза, чаа дайынче орутку дулагул турар шыдаар коң күш болурун Лафитт меделгезин.

Норвегиянын тудуг үлгүлөгү ажилчыларын профэвилелдинин төлөөлөгүзи Кристьянсен Норвегиянын Атлантика блогунга кирген чоруу норвег улуска экономика талазы-биле шыдажыр аргажок аар-берге байдалды таварыштырып, амьдырал дененин куудуларын, социал хандырылгачы чарылдаларын кызырар, демократтыг эргелерин болгаш хосталгаларын кызыгар-лаар чорукка чедиргенн меделгезин.

Франциянын Барын Африказында ажил соксадышыкыны

ПАРИЖ. «Юманите» солунуң дыңнадып турарын эзуаар алдыра, Франциянын Национал хуралынын хүлээп алганы күш-ажыл дугайында дүрүмүнү хергелзээр негезин африканың ажилчы чоннарынын ажил соксадышыкынын шимчээшкени Сенегалда (Франциянын Барын Африказында) калбарып турар. Ол дүрүм, кижээлээрге, ажил төлөврин бедидерин болгаш профэвилелдеринин хосталгаларын хүндүлзээрин көрүп турар. Француз колонизаторлар дүрүмүнү ол чүүлдерин үргүлчү үрөп турар.

ОКТАБРЬ 12-ДЕ ХУРАЛДАРЫ

ВЕНА. Конгресстин кезежги хуралын Алан Ле Леан даргалаан.

Ураалдын бирги оратору—Алжирин ажилчылар төлөөлөкчизи Андре Рюиз Алжирин ажилчыны ангызы профэвилелдеринин Бүгү-делегей федерациянын программасын болгаш ажил-чорудулганын бүрүнү-биле чүүлүгү деп көрүп турар деп меделгезин.

Ажилчын шимчээшкенин чарткырлар дээр оралдажышкынына улаур ажилчы чоннарын демиселинин дугайын Рюиз чугаалаан. Ажилчынын ангынын байдалынын баскыраашкыны, профэвилелчи болгаш демократчы хосталгалары зууткап турары, национал хосталгалыг шимчээшкенин киржикчилерин дери аажылаар чорук өске чылдагаанардан ангыда, чарылдырыкчыларын талазындан сатыныкчы чорук-биле база болууну турарын ажилчылар улам тодаргай-биле меделер билп турар аларганын ол чугаалаан. Боттарынын хууда хосталгалы дээр демиселге улустар аразынын чагыс-эвиниң кайгы хире улаур дузалымчы ажилчылар билп турар. Улаур аразынын ол чагыс-эви профэвилелдеринин Бүгү-делегей Федерациянын салган сорулгаларын боттадырыныче угланды бугу ажилчы чоннарын күженишкенинеринин түнелинде чедип алдынар.

Голландиянын ажилчы чоннарынин төлөөлөкчизи Брандсен Голландияга «Маршаллдын планынын» чорудулганын уруктарына чугаалаан. «Экономикиг дузалымчы» деп адаар чүве чарылдалары бүрүнү-биле күш-ажылчы улуска онаажып турар боо-чепсекти эдере бугуредирин политиказы-биле бистин чуртувусту күштүү-биле шорбаштырып турарын «Маршаллдын планы» биске көргүскөн деп Брандсен чугаалаан.

Брандсеннин чугаазынын сөөлүгү-де совет профэвилелдер төлөөлөкчизи Н. М. Шверникке эвес берген. Н. М. Шверник индирге көстүп келирге конгресстин төлөөлөгү оу үргүлчүлөгү адыш часкаашкыны-биле утканнар.

ВЕНА. Конгресстин октябрь 11-нин кезежиндеги хуралына Совет профэвилелдеринин удуртукчузу Н. М. Шверниктин чугаазынын соонда Израильдин ажилчы чоннарынын Бүгү-инити конфедерациянын төлөөлөгүзи Барцилайга сөс берген. Ол бодунуң чугаазында хөдөлүшкенинеринин чагыс-эви дээр израиль ажилчыларын демиселин чугаалаан.

Оон соонда Тайбыннын Бүгү-делегей Чөвүлелинин чингине секретары Жан Лафитт сөс алгаш, конгресстин киржикчилеринге—тайбын дээр демиселдин авангардазы болуп бугу делегейин ажилчы шимчээшкенин төлөөлөкчилеринге байыр чедирип, улустар аразынын тайбын дээр шимчээшкенинде чоноң эч-не яныз-бүрү уектарынын кайгы хире-бүрү политикай угланышкынынын кижилери киржип турарын бодунуң чугаазында меделгезин. Ажилчыны ангы болза, чаа дайынче орутку дулагул турар шыдаар коң күш болурун Лафитт меделгезин.

Норвегиянын тудуг үлгүлөгү ажилчыларын профэвилелдинин төлөөлөгүзи Кристьянсен Норвегиянын Атлантика блогунга кирген чоруу норвег улуска экономика талазы-биле шыдажыр аргажок аар-берге байдалды таварыштырып, амьдырал дененин куудуларын, социал хандырылгачы чарылдаларын кызырар, демократтыг эргелерин болгаш хосталгаларын кызыгар-лаар чорукка чедиргенн меделгезин.

газынга ажилчыны ангынын хөдөлүшкенинеринин чагыс-эвиниң дугайында айтырыгы чырыткан.

Венсуэлуанын ажилчы чоннарынын мурундан нефть үлетпүүнүн ажилчыларын профэвилелдинин төлөөлөгүзи Федерико Рондон чүве чугаалааш, Венсуэлуада англи-америк капиталдын тергидеп турарын чугаалаан.

Даштыкы импералисттеринин тергидешкенин улаур демисел хамкытын мурунда ажил соксадышыкынын шимчээшкенин өзүлдезинден илергей болуп турар. Чурт штинин реакциясына улаур демиселге болгаш даштыкы имперализмдин дарлалына улаур демиселге кол чепсек ажилчы массаларын чагыс-эви болур дээрин ажилчылар бугурээ деп ол чугаалаан. Рондон бодунуң чугаазында оон ынааында Венсуэлуанын нефть ажилчыларын улауртукчузу, ам кара-бажында үш ажаг чыл болуп турар Хесус Фарияно хостаан турарын чедип алдыр дээр күженишкенинерин салырыне конгресстин төлөөлөкчилерин кыйгырган.

Польша ажилчы чоннарын байрын конгресске дамчытаан, Польшаның профэвилелдеринин Төп Чөвүлелинин даргазы Виктор Кловескин чугаазын төлөөлөр изин-биле уткаалаан.

Социализм тургузушкунуна польша улустун чедип алганы хөдөлүшкенинеринин дугайын ол чугаалаан.

Польша профэвилелдеринин төлөөлөгүчизи соонда, Венаның водтарынын ажилчы аныктар төлөөлөр конгресске байыр чедирген.

Сириянын ажилчы чоннарын аар-берге байдалын дугайын Сириянын ажилчылар конгресинден төлө Фадель чугаалаан. Ажил хүну 10—12 шактар үргүлчүлөп турар. Сирий ажилчында неделя бузуулук төлөврүн даштанылгасы чок, а чыл бузуулук даштанылганы Сириянын ажилчы чоннарын чүглө ийн хуузу ажылган турар. Сириянын ажилчыларында амьдыга чедир социал страхованке чок, олар аажок аар-берге чуртталга байдалында чурттап турар. Сириянын ажилчы чоннары бугу делегейге тайбын дээр демисел оларнын амьдырал негелделери дээр демиселин хан-дамырында холбашыг деп чүвени меделер билп турарын Фадель меделгезин.

ВЕНА. Конгресстин октябрь 12-деги хүндүсүк хуралына салдар талазы-биле Конгресс комиссиянын даргазы Дюамель Конгресстин азында байырлык телеграммалар, бижиктер болгаш чагаалар соксад чок кирип турарын дыңнаткан. 40 чурттардан, оон иштинде профэвилелдеринин организаторлары профэвилелдеринин Бүгү-делегей Федерациясында кирбин турар чурттардан байырлык чагаалар келгилзэн. Ол байырлык чагаалар болза, профэвилелдеринин III Бүгү-делегей Конгресинин ажилчы бугу чурттарнын ажилчы чоннарын улуг кичээлгейин болгаш сонугулдыгы сапып турарын херечилеп турар.

Байырлык чагааларны номчаанын соонда Болгариянын профэвилелдеринин Төп Чөвүлелинин даргазы Тодор Прахов, профэвилелдеринин Бүгү-корей федерациянын төлөөлөрүн баштынчызы Се Хи На, Румыниянын ажилчы чоннарынин төлөөлөгүзи Морару, Херээженеринин Бүгү-делегей Демократтык Федерациянын төлөөлөгүзи Мари-Клод Баян-Кутюрэ, аргентин төлөөлөрүн улауртукчузу Рубен Искаро, Трансаалдин (Муруну Африка) европейжи эвес профэвилелдеринден төлө Поль Джозеф болгаш Израильдин профэвилелдеринин төлөөлөгүзи Э. Виленск олар чүве чугаалааннар.

СЭТА-нын тускай коор.

Уластар аразынын аът спорттун Бухарестте болган маргалдазы

БУХАРЕСТ. Бухарестте уластар аразынын аът спорттун маргалдазы доозулган. Анаа ССРЭ-нин, Венгриянын болгаш Румыниянын спортсменери киришкеннер.

Дөрт хевирлерин талазы-биле болган маргалдаанын түнелинде ССРЭ-нин командазы бирги ийи болгаш ийги бир шаңналдарын чаалап алган. 43 тус-тус шаңналдарын 18-ин совет спортсменер алганнар. (СЭТА).

Харымсалгалыг редактор Д. О. БЕГЗИ.

РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ: Кызыл, Ш.түннүн кудумчуу. бажып 7 ТЕЛЕФОНАНЫ: Харымсалгалыг редакторун 3—62, харымсалгалыг редакторун орадакчынын, партияжы амьдырал, культура болгаш амьдырал калдырларын 4—98, иштиг информация, бухгалтериянын — 8—65

Культура эргелелинин типографиясы